

Kontorchef Henrik G. Petersens indlæg på temadagen
"Brandsikkert hjem", torsdag den 8. maj 2014, Fredericia
Udannelsescenter, Fredericia

Den røde tråd mellem teknisk og taktisk brandforebyg-
gelse, opsamling på temadagen

(det talte ord gælder)

BrandBevægelsen er et netværkssamarbejde mellem pri-
vate og offentlige organisationer med henblik på at redu-
cere antallet af omkomne og kvæstede ved brande og
desuden reducere samfundets materielle tab ved brande.
Netværket arbejder for øget privat og offentlig vidensud-
veksling og videnssamarbejde.

Denne dag har haft to temaer - kommunikation og
brandalarmering. Jeg er blevet bedt om at samle op på
dagen og kort redegøre for den røde tråd mellem den
tekniske og den taktiske brandforebyggelse. Det er jo ik-
ke nogen nem opgave.

Men inden da et par ord om temaernes målgruppe - ud-
satte personer. Det er formentlig ret nemt at påvirke mig
til at sætte et større antal røgalarmer op derhjemme, ha-
ve et brandtæppe klar, have pulverslukkeren hængende

og have 40 meter haveslange rullet pænt op foran kælder døren klar til tilkobling.

Der skal noget helt andet til for at nå visse grupper af ældre, andre svage og socialt udsatte. Vi kender vel stort set alle til personer, som er demente, som er alkoholikere, eller som stort set ikke kan bevæge sig, men ligger i sofaen eller senge og ryger det meste af dagen. De afviser ofte indblanding i deres liv - de også normalt er stædige. For de har jo selv styret deres liv i mange, mange år. Det har derfor været yderst relevant at sætte fokus på dette område i dag. Ikke at vi ved alt nu, men vi ved mere end i morges.

Temadagen har - som jeg ser det - i høj grad understøttet BrandBevægelsens formål. Tak til arrangørerne for planlægningen og gennemførelsen. Og tak til indlægsholderne.

Men tilbage til den røde tråd...

Hvad er teknisk brandforebyggelse - og hvad er taktisk brandforebyggelse egentlig? Jo mere jeg har tænkt over disse to begreber, jo vanskeligere bliver det for mig at holde dem klart adskilt. Det skyldes nok, at teknisk brandforebyggelse i dag i langt videre udstrækning end tidligere bygger på "aktive" brandsikringstiltag, som ikke bare passer sig selv som en god gammel, "passiv"

brandmur mellem to huse, som er bygget for tæt på hinanden.

Når ting ikke bare passer sig selv, kræves menneskelig handling og god adfærd. Det er der ikke noget nyt i - en tagrende skal jo også regelmæssigt tømmes for blade. De brandtekniske systemer vi omgiver os med, bliver også mere og mere komplekse og systemer kobledes i stigende grad sammen. Og man hører også ofte, at de brandtekniske systemer opfattes som "brandvæsenets" - ikke den pågældende ejers eller brugers ansvar. Uklarhed om roller og ansvar giver altid problemer. Tænk bare på rengøringen i hjemmet.

Det er glædeligt, at der også politisk er fokus på det brandforebyggende område. Det seneste politiske tiltrådte dokument er kommissoriet for Redningsberedskabets Strukturudvalg fra den 11. oktober 2013. Kommissoriet nævner, at en konkret model for en grundlæggende strukturændring af det samlede beredskab skal vurderes i forhold til en række kriterier, der er centrale i forhold til at etablere et effektivt og robust beredskab. Jeg skal her fremhæve, at det fremgår, at "det også fremadrettet (vil) være nødvendigt, at der er et entydigt myndighedsansvar for redningsberedskabets forebyggende og planlæggende opgaver...", og at "redningsberedskabets brandforebyggende aktiviteter er vigtige og skal have et fortsat stærkt fokus."

Overvejelser om forstærket fokus på forebyggelse kan f.eks. omfatte en beskrivelse af de udfordringer, som samfundsudviklingen medfører på forebyggelses- og beredskabsområdet, afdække eksisterende initiativer på området og indeholde forslag til initiativer, der kan styrke forebyggelsesområdet bredt set. Fokus for forebyggelsesaktiviteterne bør være det opgavesæt, som er omfattet af beredskabsloven. Brand er i denne sammenhæng centralt, men andre ulykkestyper - f.eks. oversvømmelser kan komme på tale. Idrætsskader, skader som følge af dårlig levevis, usikkerhed på baggrund af kriminalitet etc. er således ikke i fokus.

Meget af det, vi har hørt i dag, vil som en given ting blive inddraget i de kommende overvejelser. Vi ser klart et behov for et samarbejde mellem borgerne, myndighederne og en række private aktører, herunder frivillige organisationer. Det, synes jeg, er også kommet frem i dag.

Der er afslutningsvis en ting, som vi ikke har hørt så meget om - det skulle vi nok heller ikke - nemlig data. Når jeg gerne vil knytte en kommentar til behovet for at registrere data, er det fordi det er et centralt element i forebyggelsesanstrengelserne. Hvis vi skal gøre os kvalificerede overvejelser om forebyggelsesinitiativer, er vi nødt til at have mere kendskab til, hvad der sker og frem for alt hvorfor. Det er fint - for at tage et eksempel uden for brandområdet - at vide, at en cyklist er væltet og har

brækket armen (selv de tal er mange steder i landet mørketal).

Når jeg tager dette eksempel, er det, fordi jeg kunne forestille mig, at langt de fleste - også i dette lokale - har personlige erfaringer med uheld i trafikken - vi ved, at færdsel i trafikken er farlig. Samme opfattelse har vi næppe på brandområdet - for vores hjem er jo vores - pr. definition - sikre tilholdssted, og der sker jo ikke noget. Vi har næppe heller stor erfaring med brande. Dette "erkendelsesproblem" skal vi i øvrigt være opmærksomme på generelt i forbindelse med vores forebyggelsesinitiativer på brandområdet.

For at vende tilbage til eksemplet må det afgørende være at vide, hvilke omstændigheder, der var til stede, da cyklisten væltede - altså hvorfor. Var der et hul i cykelstien; var der blade på cykelstien, så cyklisten ikke kunne se cykelstien; var vejafmærkningen i orden; blev cyklisten blændet af en bilist; var det mørkt, vådt og glat; blev cyklisten overhalet af en anden cyklist og trak ud i den bløde rabat og væltede; stødte cyklisten ind i en anden cyklist; ramte cyklisten et vejtræ; var cyklen defekt; var cyklisten beruset; havde cyklisten lige fået at vide, at hans barn var kommet alvorligt til skade? osv. osv.

Overordnet set kan ulykken altså skyldes cyklen, cyklisten eller det miljø cyklisten færdes i - samt naturligvis en kombination af disse tre parametre. Initiativer til at fore-

bygge bør hvile på et solidt grundlag, ellers skyder vi i blinde, og vi kan måske - ud over at spille pengene - komme til at ramme forkert; altså tro at vi forebygger, men faktisk skaber nye problemer. Det er eksempelvis fint med bomme ved cykelstier i villakvarterer, men er de faktisk farlige, fordi børnene kører ind i dem med alvorlige hovedskader til følge? Jeg tror ikke, vi ved det. Det er også helt afgørende med data for at blive klogere på, hvad som virker, og hvad som ikke virker i forhold til forebyggelse af de forskellige ulykkesårsager.

Altså - vi har behov for data for at vide:

- Hvorfor ulykker sker
- Om det vi iværksætter af forebyggende tiltag har den forventede effekt

En forudsætning er naturligvis, at der er vilje til handle på de data, vi så har - ellers er det bare spild af tid og penge.

Effekten af forebyggelse er jo også et centralt emne i det Ph.d-projekt, som indgår i den nuværende politiske aftale om redningsberedskabet. Vi har i Beredskabsstyrelsen forberedt et projektet sammen med RUC og håber at komme i gang medio 2014. Men, som med andre forskningsprojekter, så kommer resultatet ikke fra den ene dag til den anden. Vi vil lægge vægt på, at der ikke "bare" kommer endnu en rapport. Det skal give et resultat,

som skal formidles bredt, som vi tidligere har gjort med det snart gamle projekt om krisekommunikation.

Jeg takker på Beredskabsstyrelsens vegne for en udbytterig dag med gode og visionære indlæg, godt fremmøde og gode drøftelser. Det er mit håb, at I alle vil bakke op om arbejdet med fortsat fokus på forebyggelse.

Tak for i dag - kør forsigtigt. Forebyggelse af trafikulykker starter bag rattet.